

PUBLICITEIT EN ILLUSTRATIE

DERDE GRAAD BSO SPECIALISATIEJAAR

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

VVKSO – BRUSSEL D/2011/7841/048

(vervangt D/1995/0279/017A vanaf 1 september 2011 of 1 september 2012)

Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs

Guimardstraat 1, 1040 Brussel

Inhoud

Lessentabel	3
1 De 3de graad bso specialisatiejaar Publiciteit en illustratie	4
1.1 Beginsituatie.....	4
1.2 Algemene doelstellingen	4
1.3 Uitstroom	5
1.4 Vorming vertrekkend vanuit een christelijk mensbeeld.....	5
1.5 Algemene pedagogisch-didactische wenken en didactische middelen	6
2 Leerplandoelstellingen, leerinhouden en didactische wenken	10
2.1 Veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu	10
2.2 Publicitair en illustratief ontwerpen	11
2.3 Studie van de publiciteit	15
2.4 Stages	18
3 Minimale materiële vereisten.....	19
4 Evaluatie	20
4.1 Evalueren conform de visie op onderwijs	20
4.2 Hoe evalueren?	20
4.3 Wat evalueren?	21
5 Leerplanwerking.....	23
6 Bibliografie	24

Lessentabel

Zie website VVKSO bij lessentabellen.

1 De 3de graad bso specialisatiejaar Publiciteit en illustratie

1.1 Beginsituatie

De kandidaat-leerling voor de 3de graad bso specialisatiejaar Publiciteit en illustratie komt uit het 2de leerjaar van de 3de graad bso Publiciteitsgrafiek. Soms komt hij ook uit kso Toegepaste beeldende kunst of kso Artistieke opleiding nadat deze leerling met vrucht het diploma secundair onderwijs in de betrokken studierichtingen heeft behaald. Van deze leerling wordt verwacht dat hij de basisleerinhouden met betrekking tot de beeldtaal heeft verworven en een beeldend expressievermogen heeft ontwikkeld. Daarnaast heeft hij zich ook een aantal vaktechnische vaardigheden eigen gemaakt en kent hij de beginselen van de digitale beeldverwerking. De hierboven omschreven verworvenheden zijn een absolute must als beginsituatie.

De diversiteit binnen deze leerlingengroep manifesteert zich ook in de mate van zelfstandigheid van de individuele leerling. Sommige leerlingen zijn in staat opdrachten en ontwerpen uit te voeren zonder veel sturing en/of ondersteuning terwijl andere die mate van zelfstandigheid nog mankeren.

1.2 Algemene doelstellingen

Algemene doelstelling die altijd aan bod moet komen:

De leerling handelt milieu- en veiligheidsbewust.

Algemene doelstellingen die aan bod komen bij publicitair en illustratief ontwerpen:

De leerling ontwikkelt verantwoordelijkheidszin.

De leerling ontwikkelt de eigen creativiteit.

De leerling ontwerpt zelfstandig en/of in team, op basis van een werkopdracht en binnen een vooropgestelde tijd (deadline) en op een (persoonlijke) creatieve en functionele wijze publicitaire en illustratieve producten.

De leerling benadert de technische vaardigheden, inzichten en kennisinhouden van het echte beroepsleven.

De leerling verwerft gerichte technische computerkennis en -vaardigheden die noodzakelijk zijn bij het ontwerpen en uitvoeren van publicitaire en illustratieve opdrachten.

De leerling brengt een publicitair en illustratief ontwerp over naar een uitvoerbare presentatie.

De leerling hanteert en experimenteert met manuele en digitale hulpmiddelen bij het illustreren van gegeven onderwerpen.

Algemene doelstellingen die aan bod komen bij de studie van de publiciteit:

De leerling verwerft inzicht omtrent het functioneren van publiciteit.

De leerling verbreedt en verdiept de begripsvorming met betrekking tot de publiciteit.

De leerling ontwikkelt, via vergelijkende analyse, de artistieke smaak verder en stimuleert de eigen creativiteit.

Algemene doelstellingen die aan bod komen bij de stages:

De leerling wordt via stage geconfronteerd met het toekomstig werkmilieu en met de realiteit van het beroep. Hij leert in een concrete arbeidssituatie rekening houden met de factoren tijd, tempo, efficiëntie, productiviteit en kwaliteitszorg.

Hij ontdekt hierbij kwaliteiten en bij te werken tekorten. Hij krijgt via de stage de mogelijkheid zijn tewerkstellingskansen te vergroten.

1.3 Uitstroom

Door het behalen van de competenties van de 3de graad bso specialisatiejaar Publiciteit en illustratie, verwerven de leerlingen voldoende inzichten, vaardigheden en attitudes om:

- het diploma van het secundair onderwijs te behalen;
- tewerkgesteld te worden in bedrijven die direct of indirect te maken hebben met reclamevorming en drukwerk;
- zich kunnen vervolmaken via vervolgopleidingen die op deze richting aansluiten.

1.4 Vorming vertrekkend vanuit een christelijk mensbeeld

Ons onderwijs streeft de vorming van de totale persoon na waarbij het christelijk mensbeeld centraal staat. Onderstaande waarden zijn dan ook altijd na te streven tijdens alle handelingen:

- respect voor de medemens;
- solidariteit;
- zorg voor milieu en leven;
- respectvol omgaan met eigen geloof, andersgelovigen en niet-gelovigen;
- vanuit eigen spiritualiteit omgaan met ethische problemen (geneeskunde, milieu, wetenschap, economie ...);
- respectvol omgaan met eigen lichaam (seksualiteit, gezondheid, sport ...).

1.5 Algemene pedagogisch-didactische wenken en didactische middelen

1.5.1 *Het leerplan*

Dit leerplan is een geïntegreerd (KV, TV, PV) leerplan en geen strak te volgen structuur. De school bepaalt binnen welk pedagogisch-didactisch kader ze de leerplandoelen realiseert. Materiële en infrastructurele mogelijkheden en een eigen pedagogisch-didactische visie zijn in deze context belangrijke bepalende factoren.

Een geïntegreerd leerplan geeft dus een zekere vrijheid om op flexibele wijze om te gaan met het lessenrooster in functie van het realiseren van de doelstellingen en rekening houdende met de eigenheid van de school en de visie op het leren.

Het is dan ook belangrijk dat de verschillende vakleraren (PV, TV en AV) zoveel mogelijk samenwerken om de vakinhouden en de praktijksituaties op elkaar af te stemmen.

Vakoverschrijdend werken veronderstelt dat iedere leraar op de hoogte is van de doelstellingen en leerinhouden van de andere vakken. Dit is echter niet zo vanzelfsprekend.

In een vakoverschrijdende vergadering worden onderling de nodige afspraken gemaakt tussen de leerkrachten PV, TV en AV. Dit gebeurt het best in een vergadering bij het begin van het schooljaar en vóór het opstellen van het jaarplan.

Een geïntegreerd leerplan vraagt een goede vakgroepwerking om:

- - de leerlijn uit te tekenen;
- - een planning te maken;
- - de pedagogisch-didactische aanpak vast te leggen of af te spreken.

1.5.2 *De opdrachten*

De doelstellingen worden bereikt via (totaal)opdrachten die een uitdaging bevatten. Tijdens het uitvoeren van de opdrachten groeit de leerling op persoonlijke wijze (vanuit zijn persoonlijke hoedanigheden) in kennis, vaardigheden en attitudes. Deze groei maakt deel uit van zijn wordingsproces en is als dusdanig onlosmakelijk verbonden met zijn groei als mens.

Opdrachten zijn gericht op het realiseren van specifieke doelstellingen uit de vakdomeinen en op het procesmatig realiseren van de samenhang over deze vakdomeinen heen.

Via opdrachten worden de noodzakelijke kennis, vaardigheden en attitudes om de doelstellingen te bereiken in samenhang aangeboden en verworven.

De opdrachten worden individueel en in groep gepland, voorbereid en geëvalueerd door een lerarenteam dat bestaat uit vakspecialisten. Diversiteit in benadering van en in de omgang met de jongere zijn noodzakelijk. De leraar kleurt de leerinhouden in overleg en via een persoonlijke didactische benadering en methode binnen de pedagogisch-didactische context van de school.

Een opdracht:

- is haalbaar qua moeilijkheidsgraad en sluit aan op wat verworven is;
- bevat een uitdaging en nieuwe inhoudelijke en vormelijke elementen;
- zet aan tot onderzoek en studie;
- is klantgericht of sluit aan bij de persoonlijke interesses en leefwereld van de jongere;
- zet er geregeld toe aan verbanden te leggen met sociale, ethische en spirituele dimensies van het publicitair en/of illustratief product en zijn inhoud.

Opdrachten kunnen ook soms verbanden vinden met andere vakken of kaderen binnen vakoverschrijdende projecten.

Projectwerking kan binnen het bestaande lessenrooster of je kunt het lessenrooster gedurende een periode onderbreken: bij een project werken de leerlingen aan een bepaald vakoverschrijdend thema (AV en PV/TV). Het verwerven van attitudes en het in teamverband leren werken, zijn belangrijke aandachtspunten bij projectwerking. Het concept van het project wordt door het lerarenteam uitgewerkt, de leerlingen kunnen hier op gestuurde wijze bij betrokken worden. Thema's die aansluiten bij de leefwereld van de jongere zijn aangewezen als invalshoek.

1.5.3 ***Leeronderneming***

Om de opleiding goed te laten aansluiten op de realiteit van de latere beroepsuitoefening kan de school de oprichting van een leeronderneming overwegen. Dit kan een belangrijke meerwaarde betekenen voor de vorming.

De leeronderneming probeert zo goed mogelijk de concrete tewerkstellingssituatie voor deze sector na te bootsen. De leerlingen kunnen dan alle stappen in het creatieve proces leren. De leerlingen zoeken zelf opdrachtgevers, ontvangen ze, proberen de opdracht goed te begrijpen, maken ontwerpschetsen, overleggen met de opdrachtgever en presenteren hun ontwerp om zo tot een goed eindresultaat te komen. De leerlingen worden ook bewust van de kostprijs van hun ontwerpen.

De leerlingen werken zowel in team als individueel. De leerlingen werken zoveel mogelijk zelfstandig aan hun ta(a)k(en) binnen de hun toegewezen dienst van de leeronderneming. Een goede coaching van de betrokken leerlingen is hierbij zeer belangrijk. De leerlingen krijgen geregeld feedback op hun leerproces. Zo krijgen ze zicht op hun tekortkomingen en/of vorderingen en zijn ze in staat hun leerproces bij te sturen.

1.5.4 **Stages**

Via stages wordt de jongere geconfronteerd met het toekomstige werkmilieu en met de realiteit van het beroep. De leerling:

- toetst de verworven vormingscomponenten in een concrete werksituatie;
- leert rekening te houden met de factoren tijd, tempo, efficiëntie, productiviteit en kwaliteitszorg in een concrete arbeidssituatie;
- ontdekt de eigen sterke en zwakke punten;
- groeit verder uit naar volwassenheid en zelfstandigheid;
- krijgt soms de kans op tewerkstelling in het stagebedrijf.

In de derde leerjaren van de derde graad zijn stages **verplicht**.

Het is aan de school om, in overleg met het stagebedrijf, het moment van de stage vast te leggen en de stagevorm te bepalen.

Scholen met een groot stagevolume hebben soms een stagecoördinator. Vanuit pedagogisch-didactisch oogpunt is het aangewezen om de begeleiding van de leerling-stagiair te laten gebeuren door de betrokken vakleraren. Op die wijze maken ze geregeld kennis met de technisch/technologische realiteit in de grafische industrie. Daarbij zijn het ook de vakleraren die het best geplaatst zijn om de vorming, op niveau van de leerling, bij te sturen waar nodig.

1.5.5 **De geïntegreerde proef**

De geïntegreerde proef heeft tot doel de mate waarin de leerling de beoogde algemene doelstellingen heeft verworven (alle of een deel ervan) op een synthetische en realiteitsgebonden wijze te toetsen. Deze proef moet tijdens het derde leerjaar van de derde graad georganiseerd worden. Het concept, de opdracht en de realisatie van de proef krijgen bij het begin van het specialisatiejaar voldoende aandacht.

Aangezien in dit specialisatiejaar de klemtoon gelegd wordt op het verwerven van vakspecifieke vaardigheden eerder dan op het kunnen verwoorden van kennis, is het reproduceren van kennis, het theoretisch verklaren en toelichten, het schrijven van een eindwerk ... de verkeerde invalshoek bij het vastleggen van het kader van de geïntegreerde proef. Het uitgangspunt van de proef is de leerling de kans te geven in de praktijk te bewijzen dat hij in staat is een bekwaam publicitair en illustratief ontwerp uit te voeren of te realiseren.

1.5.6 **Aansluiting met het bedrijfsleven**

De jongeren worden progressief begeleid in hun groei naar volwassenheid en naar het uitoefenen van een beroep. Het is de taak van de leraar een optimale aansluiting na te streven tussen de vorming in de school en het bedrijfsleven.

Activiteiten zoals bedrijfsbezoek, beursbezoek, studiereis, uitnodigen van gastsprekers uit de industrie ... zijn zinvol wanneer ze pedagogisch-didactisch in voldoende mate ondersteund worden (bv. via voorbespreking, opdrachtenpakket en nabespreking).

Leraren moeten de mogelijkheid hebben zich geregeld bij te scholen. Contacten met bedrijven en toeleveranciers zijn in deze context belangrijk.

1.5.7 Vervolmakingsmogelijkheden

De jongeren worden geïnformeerd over de mogelijkheden tot verdere beroepsvervolmaking en persoonlijke vorming.

2 **Leerplandoelstellingen, leerinhouden en didactische wenken**

Leerinhouden die uitbreiding zijn, worden aangegeven met: *(U)*.

2.1 **Veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu**

Onderstaande algemene en leerplandoelstelling moet bij de realisatie van het leerplan steeds aan bod komen, nageleefd en gerealiseerd worden.

2.1.1 ***Algemene doelstelling***

De leerling handelt milieu- en veiligheidsbewust.

2.1.2 ***Leerplandoelstelling en leerinhouden***

1 De instructies in verband met veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu, volgens de vigerende wetgeving, naleven:

- vanuit het atelierreglement;
- veiligheidsrichtlijnen;
- pictogrammen;
- persoonlijke beschermingsmiddelen, ergonomie;
- afvalverwijdering.

2.1.3 ***Didactische wenken***

Leerlingen bewust maken van de noodzaak van het scheiden en recycleren van de verschillende afvalproducten.

2.2 Publicitair en illustratief ontwerpen

2.2.1 *Algemene doelstellingen*

De leerling:

- ontwikkelt verantwoordelijkheidszin;
- ontwikkelt de eigen creativiteit;
- ontwerpt zelfstandig en/of in team, op basis van een werkopdracht en binnen een vooropgestelde tijd (deadline) en op een (persoonlijke) creatieve en functionele wijze publicitaire en illustratieve producten;
- benadert de technische vaardigheden, inzichten en kennisinhouden van het echte beroepsleven;
- verwerft gerichte technische computerkennis en -vaardigheden die noodzakelijk zijn bij het ontwerpen en uitvoeren van publicitaire en illustratieve opdrachten;
- brengt een publicitair en illustratief ontwerp over naar een uitvoerbare presentatie;
- hanteert en experimenteert met manuele en digitale hulpmiddelen bij het illustreren van gegeven onderwerpen.

2.2.2 *Leerplandoelstellingen en leerinhouden*

2.2.2.1 Context

2. Ontwerpen en aanleveren van materiaal in volgende contexten:

- publicitaire elementen (bv. logo, versiering, advertentie, folder, typografie, huisstijl ...);
- illustratief werk;
- driedimensionaal werk;
- interface (**U**);
- interactief werk (**U**).

2.2.2.2 Proces

a. Concept

3. In team kennis nemen van de vraag van de opdrachtgever of de opdracht van de artdirector en gericht vragen stellen met als doel:

- analyseren van de opdracht;
- weerhouden van de essentie en olijsten van alle functionele en vormelijke eisen:
 - product/dienst, markt en doelgroep;

- concurrentie;
 - onderwerp, thema, boodschap;
 - kostprijs;
 - ...
- zich te documenteren om voldoende achtergrond en inspiratie te krijgen;
 - communicatie-idee en creatieve invulling te kiezen;
 - opstellen van “plan van aanpak”;
 - het leren omgaan met deadlines;
 - en toepassen van timemanagement.

4. Informatie verwerken en ontwerp voorbereiden:

- ideeën ordenen, illustratieve opdrachten lezen en interpreteren;
- maken van ideeschetsen, sfeerborden, stijlkaarten ...
- rekening houden met functionele en vormelijke eisen;
- (in team) overleggen.

b. Ontwerp

Het ontwerp realiseren en hierbij:

5. vormgevingselementen kiezen/ontwerpen met aandacht voor elementen zoals:

- trends;
- formaat;
- typografie, vorm, kleur en stijl;
- tekstanalyse en -waardering; beeldmateriaal;
- drager van het eindproduct: substraten;
- lay-out;
- auteursrecht, portretrecht;
- ruwe schetsen, lay-outproeven, prints ...

6. overleggen en maken van het ontwerp:

- media verzamelen, beoordelen, voorbereiden en bewerken;
- aangeleverde materialen (bv. foto, logo ...) esthetisch en technisch controleren;
- afstemmen van vorm en inhoud;
- de werking testen (bv. verpakking, display, object, dummy ...);

7. manuele ontwerptechniek toepassen:

- studies en voorstudies: brainstormen, schetsen, ontwerpen, zoeken naar technieken en middelen; constructie- en compositie-/lay-outschetsen; collage/montage; presentatie; illustratie; vorm- en kleurstudies.

8. digitale ontwerptechniek toepassen:

- aanbrengen van digitaal beeldmateriaal:

- via scannen;
 - fotograferen (verzorgen van eigen opname);
 - selectie uit bestaand aanbod (beeldbanken, cd-rom ...).
- verdiepen van vaardigheden uit de derde graad en creatief gebruiken van software:
- illustratie, beeldbewerking en paginaopmaak;
 - webeditor (**U**).
- aanleveren van ontwerp voor verdere verwerking:
- bronbestand, afdruk en pdf;
 - webeditor (**U**).
9. integreren van manueel en digitaal werk.

c. Presentatie

Presentatiemiddelen gebruiken, het ontwerp presenteren en het ontwerp verdedigen/verantwoorden en hierbij :

10. de presentatie voorbereiden:

- materialen en middelen kiezen: presentatiesoftware, studies en schetsen, nettekeningen, prints, overlay ... gebruik van 3D-software bij visualisatie van bepaalde producten (bv. verpakking, car-wrapping ...).

11. presenteren:

- ideeën en meningen formuleren en onderbouwen;
- inspelen op en constructief omgaan met kritiek.

12. aanleveren voor verdere verwerking:

- eisen, standaarden en normen.

2.2.3 **Didactische wenken**

Algemeen

- Een groot deel van de doelstellingen kunnen bereikt worden in zowel een publicitaire als een illustratieve context. Dit is dan ook geen of/of-verhaal maar een en/en-verhaal. Dit betekent ook dat leerlingen voldoende opdrachten moeten krijgen gezien vanuit verschillende invalshoeken om de leerplandoelstellingen te bereiken.

- Het is aangewezen op de hoogte te blijven van en in te spelen op trends en evoluties. Als leraar moet je dus steeds up to date zijn en je kennis voortdurend actualiseren. Vakliteratuur, bedrijfsbezoeken, seminars en gastsprekers kunnen hierbij helpen. Dit wordt dan ook best in het lessenpakket verweven. Dit bevordert bovendien het praktische en realiteitsgerichte karakter van de opleiding waarnaar steeds dient gestreefd te worden.
- Bij de uitwerking van opdrachten laat je een breed arsenaal aan technieken, gereedschappen en materialen aan bod komen en zoek je naar een gezond evenwicht tussen manuele technieken en (vooral in de uitvoeringsfase) digitale technieken. Te verwachten is dat de huidige trend - waarbij oude, analoge technieken geherwaardeerd worden - zich nog wel geruime tijd zal doorzetten. Creëer genoeg ruimte voor experiment.
- Differentieer in de mate van begeleiding in functie van de zelfstandigheid van de leerlingen: minder of meer ondersteuning van de leraar en/of medeleerlingen.
- Speel als leraar de rol van de opdrachtgever of artdirector.
- Leer de leerlingen eventueel met mindmaps werken bij het brainstormen. Dit kan zowel manueel als digitaal.
- Laat de leerlingen geregeld het eigen werk aan elkaar presenteren.
- Schenk bij de presentatie ook aandacht aan voorkomen en taalaspecten.

Publicitair werk

- Zorg ervoor dat de leerlingen zelfstandig creatieve en inventieve ontwerpen realiseren voor een divers gamma aan producten, zowel gedrukte als niet-gedrukte zoals: boekillustraties, boekencover, boomerangkaart, affiche, strip, gelegenheidskaarten, magazine ...
- Zorg voor technisch-technologisch voldoende ondersteuning op het gebied van "prepress" zodat de leerlingen uitvoerbare ontwerpen afleveren.

Illustratief werk

- Illustratie wordt best benaderd vanuit publicitair standpunt waarbij de leerlingen ontwerpen maken in functie van een specifieke opdracht (lesopdracht of klant). Daarnaast is het echter aangewezen om voldoende aandacht te besteden aan het vrijere werk van de leerling, zodat deze in staat is te timmeren aan zijn/haar eigen weg als illustrator, en mogelijk evolueert in de richting van een eigen stijl.
- Leerlingen die geen bijzondere motivatie of aanleg hebben voor het aspect illustratie, kunnen via tips & tricks toch leren om zich op een minimale of eenvoudige manier te uiten op het illustratieve vlak.
- Daarnaast is het misschien goed om het aspect illustratie (zeker voor laatstgenoemde leerlingen) te zien als een soort van creatieve tank waaruit zo mogelijk inspiratie kan worden geput in de bredere context van de opleiding of het grafische luik. Illustratie kan zo misschien worden gezien als een stuk braakliggend terrein (of speelveld?) waar kan worden geëxperimenteerd binnen de marges van een opdracht of les.
- De leerling kan zowel informatieve als sfeerscheppende illustraties realiseren.
- Het is ongetwijfeld zinvol om tijdens lessen, uitstappen of binnen het GIP-gebeuren het vakgebied in de breedte te verkennen om zo interessante deelgebieden te ontdekken die een voedingsbodem kunnen zijn voor vrijer illustratief werk (bv. street art en character design in al hun toepassingen, mode (fashion) & lifestyle, de wereld van prentenboeken, cartoon & strip...).

- Leer leerlingen zowel in opdracht als vrij te illustreren (bv. klein schetsboekje).
- Het kan ook interessant zijn dat leerlingen informatie verzamelen over invloedrijke illustratoren.

2.3 Studie van de publiciteit

2.3.1 Algemene doelstellingen

De leerling:

- verwerft inzicht omtrent het functioneren van publiciteit;
- verbreedt en verdiept de begripsvorming met betrekking tot de publiciteit;
- ontwikkelt, via vergelijkende analyse, de artistieke smaak verder en stimuleert de eigen creativiteit.

2.3.2 Leerplandoelstellingen en leerinhouden

Publiciteit in tijd en ruimte

13. Situeren van de reclame in historische context en analyseren van de stijlevolutie van de reclame:

- evoluties in typografie, vormgeving en kleurgebruik;
- veranderende media;
- distributietechnieken;
- reproductietechnieken;
- het ontstaan van een “merk”.

14. Benoemen en herkennen van vormen van reclame:

- verschillende media;
- verborgen reclame;
- product placement versus sluikreclame;
- reclame in het straatbeeld.

15. Herkennen van cultuurinvloeden en trendbepaling:

- kunst als een laboratorium voor de publiciteit.

Publiciteit en maatschappij

16. Marketing omschrijven en doelgroepen verduidelijken:

- het begrip marketing;
- omschrijven van doelgroepen.

17. Herkennen van rollenpatroon:

- gebruik of misbruik van vrouw of man in de reclame;

18. Ethiek in de reclame:

- gebruik of misbruik van politieke en maatschappelijke thema's.

19. Ecologie aanduiden:

- low impact reclame en reclameproductie.

20. Merchandising omschrijven en verduidelijken:

- begrip merchandising;
- methodes;
- doelgroep;
- reden;
- waarden en normen.

21. Herkennen van fouten in de reclame:

- plagiaat;
- verkeerde klemtonen ;
- typografische fout;
- inhoudelijk;
- rechten van de "gedupeerden".

22. Identificeren van blikvangers en verborgen verleiders:

- waarden en normen.

Analyse van reclamevormen

23. Formaten analyseren en toetsen:

- zeggingskracht van het formaat.

24. Kleur analyseren:

- kleur en omgeving;
- relatie kleur en product;

- kleurfouten in de publiciteit.

25. Tekst: vorm en inhoud analyseren:

- typografie en lay-out;
- leesniveau;
- soorten en vormen lay-out ;
- experimentele typografie;
- copywriting;
- soorten publicitaire tekst;
- functionaliteit van de tekst.

26. Beeld: foto en illustratie analyseren:

- functionaliteit;
- emotionele impact;
- regelgeving.

27. De verpakking interpreteren:

- de relatie van de vormgeving en de inhoud;
- een wezenlijke vorm van publiciteit;
- factoren met betrekking tot de vormgeving;
- functionaliteitaspecten.

2.3.3 *Didactische wenken*

Maak de lessen zo aanschouwelijk mogelijk. Rechtstreekse toegang tot het internet en projectie-apparatuur zijn dan ook noodzakelijk. Verder is het belangrijk dat de leerlingen in dialoog kunnen treden over de inhoud van de lessen. De inhoud kan ook gekoppeld worden aan publicitaire en illustratieve ontwerp en aan actuele publicaties.

2.4 Stages

Algemene doelstelling De jongere wordt via stage geconfronteerd met het toekomstig werkmilieu en met de realiteit van het beroep. Hij leert in een concrete arbeidssituatie rekening houden met de factoren tijd, tempo, efficiëntie, productiviteit en kwaliteitszorg. Hij ontdekt hierbij zijn sterktes en zwaktes. Hij krijgt via de stage de mogelijkheid zijn tewerkstellingskansen te vergroten.

2.4.1 Leerplandoelstellingen en leerinhouden

Stage-activiteiten worden in de context van dit leerplan afgesproken met het stagebedrijf. De school kan, in overleg met de bedrijfswereld, stages alternerend of in blok organiseren.

Via stage worden leerplandoelstellingen:

28. gerealiseerd in het bedrijf.

29. toegepast/verdiept in een realistische beroepsomgeving.

2.4.2 Didactische wenken

In kleine bedrijven wordt de stageactiviteit meestal breed ingevuld, in grote bedrijven werken ze in vele gevallen gespecialiseerder en meer functiegericht. De school kan ervoor opteren om twee periodes in te lassen waarbij de leerling met beide bedrijfstypes kennismaakt.

3 Minimale materiële vereisten

- Een ruim lokaal, die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu en voorzien is van voldoende werktafels. Het moet ook mogelijkheid zijn materiaal te reinigen, materiaal op te bergen en de handen te wassen/reinigen;
- Een ruim lokaal dat kan verduisterd worden met digitale projectiemogelijkheid en audiovisuele media;
- Eén computer per leerling met toegang tot internet;
- Grafische programma's voor:
 - opmaak
 - illustratie
 - beeldbewerking;
- Scanner
- Digitaal fotoestel
- Kleurenprinter formaat A3
- Snijmat
- Lichtbak
- Kleurenwaaier

4 Evaluatie

4.1 Evalueren conform de visie op onderwijs

Evaluatie is niet alleen kennisgericht. Het ontwikkelen van leerstrategieën, van algemene en specifieke attitudes en de groei naar **actief leren** krijgen een centrale plaats in het leerproces. Hierbij neem je als leraar naast vakdeskundige de rol op van **mentor**, die de leerling kansen biedt en methodieken aanreikt om voorkennis te gebruiken, om nieuwe elementen te begrijpen en te integreren.

Evaluatie is een onderdeel van de leeractiviteit van leerlingen en vindt bijgevolg niet alleen plaats op het einde van een leerproces of op het einde van een onderwijsperiode. Evaluatie maakt integraal deel uit van het leerproces en is dus geen doel op zich.

Evalueren is noodzakelijk om **feedback** te geven aan de leerling en de leraar.

- Door rekening te houden met de vaststellingen gemaakt tijdens de evaluatie kan de leerling zijn **leren optimaliseren**.
- De leraar kan uit evaluatiegegevens informatie halen voor **bijsturing** van zijn **didactisch handelen**.

Behalve het bijsturen van het leerproces en/of het onderwijsproces is een evaluatie ook noodzakelijk om andere **toekomstgerichte beslissingen** te ondersteunen zoals oriënteren en delibereren. Wanneer hierbij rekening gehouden wordt met de mogelijkheden van de leerling, dan staat ook hier **de groei van de leerling centraal**.

Evaluatie wordt zo een **continu proces** dat optimaal en motiverend verloopt in **stress- en sanctiearme** omstandigheden.

4.2 Hoe evalueren?

4.2.1 *De leerling centraal*

Bij evaluatie staat altijd de **groei van de leerling centraal**. De te verwerven kennis, vaardigheden en attitudes worden bepaald door de leerplandoelstellingen.

Uit het voorgaande volgt dat de leraar zich bevraagt over de keuze van de evaluatievormen. Het gaat niet op dat men tijdens de leerfase het **leerproces** benadrukt, maar dat men finaal alleen het **leerproduct** evalueert. De literatuur noemt die samenhang tussen proces- en productevaluatie **assessment**.

Een goede evaluatie moet gespreid zijn in de tijd en moet voldoen aan criteria van doelmatigheid en billijkheid.

- Een **doelmatige evaluatie** moet aan de volgende aspecten beantwoorden: **validiteit, betrouwbaarheid en efficiëntie**.
- Men kan spreken van een **billijke evaluatie** indien er sprake is van **objectiviteit, doorzichtigheid en normering**.

Bij assessment nemen de actoren van het **evaluatieproces** een andere plaats in. De meest gebruikte vormen zijn **zelfevaluatie, co-evaluatie** en **peerevaluatie**.

- **Peerevaluatie (leerling-leerling):**
Bij peerevaluatie beoordelen de leerlingen elkaar.
- **Co-evaluatie of collaboratieve evaluatie (leerling-leraar):**
Bij co-evaluatie creëert men een evaluerende dialoog tussen de leraar en de leerling(en).
- **Zelfevaluatie (leerling):**
Hierbij evalueert de leerling zichzelf.

4.2.2 **Rapportering**

Wanneer je wilt ingrijpen op het leerproces is de **rapportering, de duiding en de toelichting** van de evaluatie belangrijk. Indien je je na een evaluatie enkel beperkt tot het meedelen van cijfers krijgt de leerling weinig adequate feedback. In de rapportering kunnen de sterke en de zwakke punten van de leerling weergegeven worden. Eventuele adviezen voor het verdere leerproces kunnen ook aan bod komen.

4.3 **Wat evalueren?**

Dit werd ter beschikking gesteld door een lid van de leerplancommissie en kan ter inspiratie gebruikt worden.

Proces	brainstorming
	documenteren

	<ul style="list-style-type: none"> voorstudies uitvoering drukbaar maken nazorg regelmaat
beeldcomponenten	<ul style="list-style-type: none"> vorm & compositie kleur typografie stijl beeldkeuze
Techniek	<ul style="list-style-type: none"> handmatig computer reproductie grafisch
Tekenen	<ul style="list-style-type: none"> waarneming fantasie/creativiteit instrumentaal bijkomende criteria
Attitude	<ul style="list-style-type: none"> gedrag presentatie omgaan met kritiek nauwkeurigheid stiptheid: materiaal, taken ... afwerking

5 Leerplanwerking

Leerplannen van het VVKSO zijn het werk van leerplancommissies, waarin begeleiders, leraren en eventueel externe deskundigen samenwerken.

Op het voorliggende leerplan kun je als leraar reageren en je opmerkingen, zowel positief als negatief, aan de leerplancommissie meedelen via e-mail (leerplannen.vvksso @vsko.be).

Vergeet niet te vermelden over welk leerplan je schrijft: vak, studierichting, graad, nummer.

Langs diezelfde weg kun je je ook aanmelden om lid te worden van een leerplancommissie.

6 Bibliografie

Aangezien een literatuurlijst in de context van dit leerplan zeer snel veroudert, worden hier geen concrete boeken vermeld.

Het internet biedt tal van mogelijkheden tot informatieverwerving: ontwerp, websites van soft-, hardware en toestelleveranciers, websites van toeleveringsbedrijven, forums ...

Voor software en toestelbediening kan je zowel terugvallen op de oorspronkelijke handleidingen bij de pakketten of het toestel als op handboeken.